

Folketingets Beskæftigelsesudvalg
Christiansborg

28. februar 2019

Svar på Beskæftigelsesudvalgets spørgsmål nr. 151 (Alm. del) af 4. december 2018 stillet efter ønske fra Leif Lahn Jensen (S)

Spørgsmål

Vil ministeren oplyse den faktiske tilbagetrækningsalder og den forventede restlevetid for 60-årige mænd og kvinder i dag (nyest mulige tal) for alle EU-lande i tabeller, hvor landene er sorteret fra højeste til laveste hhv. tilbagetrækningsalder og restlevetid?

Vil ministeren oplyse den lovbestemte pensionsalder for alle EU-lande i 2030, 2035 og 2040 i tabeller, hvor landene er sorteret fra højeste til laveste pensionsalder?

Svar

Faktisk gennemsnitlig tilbagetrækningsalder og forventet restlevetid

Tabel 1 og 2 nedenfor viser den faktiske (effektive) gennemsnitlige tilbagetrækningsalder i alle EU-lande for hhv. mænd og kvinder i 2016 pba. OECD's definition¹. Tabel 3 og 4 viser tilsvarende den forventede restlevetid for hhv. 60-årige mænd og 60-årige kvinder i 2016. Tallene for restlevetid er de senest tilgængelige fra Eurostat. OECD har tal for den gennemsnitlige tilbagetrækningsalder frem til og med 2017. Tabel 1-4 viser tal opgjort i 2016 for ensartethed.

Det bemærkes, at beregningen af gennemsnitlig tilbagetrækningsalder ikke er identisk med tilsvarende beregninger for Danmark foretaget af Finansministeriet.

Beregningen er baseret på OECD's metode, som bl.a. adskiller sig ved at måle tilbagetrækning allerede fra 40-årsalderen, hvilket bidrager til lavere gennemsnit end Finansministeriets opgørelse, der måler tilbagetrækning fra 50-årsalderen. OECD anvender Eurostat's spørgeskemaundersøgelser, de såkaldte *labour force surveys* (i Danmark kaldet Arbejdskraftundersøgelsen eller AKU). Oplysninger om beskæftigelsesstatus er selvrapporterede og kan afvige fra Finansministeriets registerbaserede opgørelser af gennemsnitlig tilbagetrækningsalder.

En sammenligning af gennemsnitlig tilbagetrækningsalder på tværs af lande er desuden påvirket af, at beskæftigelsesbegrebet indebærer en meget lav arbejdstidstærskel, så en person anses for at være i beskæftigelse, hvis

---

¹ OECD er valgt som kilde til den faktiske gennemsnitlige tilbagetrækningsalder, da OECD har nyere statistiske opgørelser (fra 2017) end Eurostat (hvis seneste statistiske data er fra 2010). Kommissionens aldringsrapport 2018 indeholder *skøn* for 2017, men ikke opdaterede *statistiske* oplysninger.

vedkommende blot har udført én enkelt times lønnet arbejde i dataindsamlingsperioden (det gælder både survey- og registerbaserede opgørelser). Dette er (betydeligt) lavere, end hvad en række landes pensionssystemer (inkl. Danmarks) tillader uden modregningen i pensionen. Der vil således være en tendens til, at den faktiske pensionsalder overvurderes i lande, hvor pensionister hyppigt arbejder nogle få timer ved siden af pensionen.

Det skal desuden bemærkes, at OECD benytter en dynamisk metode, som betyder, at der inddeles i femårige aldersgrupper samt at opgørelsen af tilbagetrækningsalderen bygger på ændringer i erhvervsfrekvenser i den femårige periode fra 2011 til 2016. Dette betyder, at eventuelle stigninger eller fald i tilbagetrækningsalderen i de seneste år ikke vil blive afspejlet fuldt ud.

De metodiske valg ift. opgørelsen af den gennemsnitlige faktiske tilbagetrækningsalder kan påvirke både niveauet og rangordningen af landene.

Lovbestemt pensionsalder og efterlønsalder i EU-landene

Tabel 5-7 nedenfor viser den lovbestemte pensionsalder i alle EU-lande i hhv. 2030, 2035 og 2040 for hhv. mænd og kvinder. Tallene er opgjort af Kommissionen på baggrund af de nuværende planer for pensionsalderen i de enkelte lande. Det skal bemærkes, at der kan være enkelte lande, som har gennemført reformer af deres pensionssystem, siden Europa-Kommissionens opgørelse blev foretaget, ligesom der i enkelte år kan forekomme afrundinger/approximationer.

I et antal lande er pensionsalderen indekseret til den forventede levetid. I Danmark har Folketinget vedtaget, at folkepensionsalderen forhøjes til 68 år i 2030. Med de nuværende forventninger til stigende levetid indebærer indekseringen, at pensionsalderen forhøjes yderligere til hhv. 69 år i 2035 og til 70 år i 2040. Men det kræver både, at forventningerne til stigende levetid indfries, og at Folketinget beslutter forhøjelserne i hhv. 2020 og 2025. Andre lande har valgt diskretionære stigninger i pensionsalderen i fremtiden (som kun rækker et begrænset antal år frem i tiden) og har ikke fastsat indekseringsmekanismer, mens en række lande endnu ikke har vedtaget stigninger i pensionsalderen.

Det skal bemærkes, at pensionsalderen kun er ét aspekt af mange, som varierer betydeligt fra land til land, hvorfor en sammenligning af pensionsalderen isoleret set langt fra giver et fuldstændigt billede. Nogle lande har således i stedet for stigninger i pensionsalderen eller som supplement hertil bl.a. indført mekanismer, som reducerer de offentlige pensionsudgifter, når levetiden stiger – fx Sverige, Finland, Spanien og Tyskland. Derudover giver nogle lande (herunder Danmark) visse muligheder for tidlig tilbagetrækning (efterløn).

I lyset af at de fleste lande står overfor demografiske udfordringer, og selvom der allerede er gjort en del i mange EU-lande, kan det forventes, at der i de kommende år gennemføres yderligere tiltag². De lovbestemte pensionsaldrer i 2030, 2035 og

---

² Se fx Kommissionens Ageing Report 2018 (maj 2018) og Kommissionens Discussion Paper 042 - "Pension Reforms in the EU since the Early 2000's: Achievements and Challenges Ahead" (December 2016). Mange EU-lande har desuden landespecifikke anbefalinger fra EU om at styrke holdbarheden af de offentlige finanser, herunder gennem styrket holdbar-

2040 er derfor i høj grad et udtryk for, hvor langt man i de enkelte lande på nuværende tidspunkt er kommet i forhold til at indrette pensionssystemerne til en stigende levealder og er ikke nødvendigvis et udtryk for, hvad pensionsalderen bliver til den tid. At Danmark bevæger sig mod toppen af tabellerne frem mod 2040, er således et resultat af, at Danmark, sammenlignet med andre lande, er kommet relativt langt med at sikre et bæredygtigt pensionssystem. Derudover skyldes det også, at holdbarhedstilpasningen af det danske pensionssystem bygger på en højere pensionsalder fremfor fx lavere pensionsydelse, som det er tilfældet i visse andre lande.

Det bemærkes, at tallene i tabellerne angiver den normale pensionsalder, idet der i nogle lande er fleksible muligheder for tidligere og senere tilbagetrækning. Herudover afhænger den konkrete pensionsalder i visse lande fx af antal år på arbejdsmarkedet, antallet af børn og faggruppe. Der er ligeledes variationer i dækningsgraden af pensionsudbetalingerne og reglerne for bidrag til pensionsordningerne.

Med venlig hilsen

Kristian Jensen
Finansminister

Tabel 1**Faktisk gennemsnitlig tilbagetrækningsalder i EU-landene for mænd i 2016¹**

Tilbagetrækningsalder	
Portugal	69,0
Rumænien	68,1
Cypern	66,6
Irland	66,3
Sverige	65,8
Estland	64,8
UK	64,6
Danmark	63,7
Ungarn	63,6
Nederlandene	63,5
Tyskland	63,3
Finland	63,2
Bulgarien	63,1
Polen	62,6
Tjekkiet	62,5
Malta	62,4
Litauen	62,4
Slovenien	62,3
Spanien	62,2
Kroatien	62,2
Italien	62,1
Østrig	62,0
Letland	62,0
Grækenland	62,0
Belgien	61,3
Luxembourg	61,2
Slovakiet	60,8
Frankrig	60,0

Anm.: ¹ OECD's metode bygger på 5-årsgrupper, og tallene dækker derfor reelt perioden 2011-2016.

Kilde: OECD

Tabel 2**Faktisk gennemsnitlig tilbagetrækningsalder i EU-landene for kvinder i 2016¹**

Tilbagetrækningsalder	
Rumænien	66,3
Estland	65,3
Portugal	64,9
Sverige	64,6
Irland	63,5
UK	63,2
Tyskland	63,2
Danmark	63,1
Malta	62,6
Finland	62,6
Spanien	62,6
Nederlandene	62,3
Cypern	61,8
Kroatien	61,6
Litauen	61,4
Italien	61,3
Letland	61,2
Luxembourg	61,0
Slovenien	60,9
Tjekkiet	60,8
Ungarn	60,7
Bulgarien	60,7
Østrig	60,6
Frankrig	60,3
Grækenland	60,2
Polen	59,8
Belgien	59,7
Slovakiet	59,5

Anm.: ¹ OECD's metode bygger på 5-årsgrupper, og tallene dækker derfor reelt perioden 2011-2016.
Kilde: OECD

Tabel 3**Forventet restlevetid for en 60-årig mand i 2016**

	Forventet restlevetid
Malta	23,9
Italien	23,5
Spanien	23,4
Frankrig	23,4
Cypern	23,2
Sverige	23,2
Luxembourg	23,0
UK	22,8
Irland	22,7
Grækenland	22,7
Nederlandene	22,6
Østrig	22,4
Belgien	22,3
Danmark	22,1
Finland	22,1
Tyskland	21,9
Portugal	21,8
Slovenien	21,7
Tjekkiet	19,8
Polen	19,3
Kroatien	19,1
Estland	18,8
Slovakiet	18,6
Rumænien	17,8
Ungarn	17,7
Bulgarien	17,3
Litauen	17,1
Letland	17,0

Anm.: Tallene er fra 2016. Det bemærkes, at i nogle lande, bl.a. Danmark, er den forventede levetid steget betydeligt de seneste år.

Kilde: Eurostat

Tabel 4**Forventet restlevetid for en 60-årig kvinde i 2016**

	Forventet restlevetid
Spanien	28,0
Frankrig	28,0
Italien	27,3
Luxembourg	27,1
Malta	26,6
Cypern	26,3
Portugal	26,3
Belgien	26,2
Finland	26,2
Grækenland	26,1
Østrig	26,1
Slovenien	26,1
Sverige	25,9
Tyskland	25,6
Irland	25,5
Nederlandene	25,4
UK	25,4
Estland	25,1
Danmark	24,9
Polen	24,6
Tjekkiet	24,3
Kroatien	23,5
Litauen	23,5
Slovakiet	23,4
Letland	23,1
Ungarn	22,6
Rumænien	22,4
Bulgarien	21,9

Anm.: Tallene er fra 2016. Det bemærkes, at i nogle lande, bl.a. Danmark, er den forventede levetid steget betydeligt de seneste år.

Kilde: Eurostat

Tabel 5**Den lovbestemte/aftalte pensionsalder (efterlønsalder i parentes) for samtlige EU-lande, 2030**

	Mænd	Kvinder	Pensionsalder er knyttet til levetid ¹	Udbetalinger er knyttet til levetid ²	Automatisk balancering ³
Grækenland	68,7 (63,7)	68,7 (63,7)	x		
Irland	68,0 (68,0)	68,0 (68,0)			
Nederlandene	68,0 (68,0)	68,0 (68,0)	x		
Danmark ⁴	68,0 (65,0)	68,0 (65,0)	x		
Italien	67,9 (64,9)	67,9 (64,9)	x	x	
Portugal	67,2 (60,0)	67,2 (60,0)	x	x	
Finland	67,1 (64,1)	67,1 (64,1)	x	x	
Belgien	67,0 (63,0)	67,0 (63,0)			
Tyskland	67,0 (63,0)	67,0 (63,0)			x
Spanien	67,0 (63,0)	67,0 (63,0)		x	x
Frankrig	67,0 (62,0)	67,0 (62,0)		x	
Sverige ⁵	67,0 (61,0)	67,0 (61,0)		x	x
Cypern	66,0 (66,0)	66,0 (66,0)	x		
UK	66,0 (66,0)	66,0 (66,0)			
Ungarn	65,0 (65,0)	65,0 (65,0)			
Letland	65,0 (63,0)	65,0 (63,0)		x	
Estland	65,0 (62,0)	65,0 (62,0)			
Malta	65,0 (61,0)	65,0 (61,0)	x		
Kroatien	65,0 (60,0)	65,0 (60,0)			
Litauen	65,0 (60,0)	65,0 (60,0)			x
Slovenien	65,0 (60,0)	65,0 (60,0)			
Luxembourg	65,0 (57,0)	65,0 (57,0)			
Tjekkiet ⁶	65,0 (60,0)	64,7 (60,0)			
Østrig	65,0 (60,0)	63,5 (60,0)			
Bulgarien	65,0 (64,0)	63,3 (62,3)			
Rumænien	65,0 (60,0)	63,0 (58,0)			
Polen	65,0 (65,0)	60,0 (60,0)		x	
Slovakiet	64,2 (62,2)	64,2 (62,2)	x		

Anm.: Tidlig tilbagetrækningsalder (efterlønsalder) angivet i parentes. Der kan være enkelte lande, som har gennemført reformer af deres pensionssystem, siden Europa-Kommissionens foretog sin opgørelse af pensionsalderne, ligesom opgørelserne kan være approksimeret/afrundet.

¹ "Pensionsalder knyttet til levetid" indebærer, at pensionsalderen stiger, når levetiden stiger.

² "Udbetalinger knyttet til levetid" indebærer, at ydelserne sættes ned, når levetiden stiger.

³ "Automatisk balancering" dækker overmekanismer, der sænker ydelsen og/eller hæver indbetalingerne automatisk for at opretholde holdbarheden i pensionssystemet, dvs. justeringen er knyttet til holdbarheden i pensionssystemet i stedet for direkte til levetiden.

⁴ Pensionsalderen for Danmark i 2030 blev i henhold til den aftalte levetidsindeksering bestemt ved lov i 2015.

⁵ Sverige: Pensionsalderen er fleksibel fra 61 år uden en øvre grænse. Ydelsen vil dog være lavere ved tidlig pensionering. En ansat har ret til at blive i sit job til denne er 67 år, hvorfor Europa-Kommissionen opgør den formelle pensionsalder til 67 år.

⁶ Tjekkiet: Pensionsalderen for kvinder afhænger af antallet af børn. Den angivne pensionsalder forudsætter to børn.

Kilde: Kommissionens Aldringsrapport 2018, Institutional paper 079 (maj 2018) og bagvedliggende data.

Tabel 6**Den lovbestemte/aftalte pensionsalder (efterlønsalder i parentes) for samtlige EU-lande, 2035**

	Mænd	Kvinder	Pensionsalder er knyttet til levetid ¹	Udbetalinger er knyttet til levetid ²	Automatisk balancering ³
Danmark ⁴	69,0 (66,0)	69,0 (66,0)	x		
Grækenland	69,0 (64,0)	69,0 (64,0)	x		
Nederlandene	68,8 (68,8)	68,8 (68,8)	x		
Italien	68,4 (65,4)	68,4 (65,4)	x	x	
Irland	68,0 (68,0)	68,0 (68,0)			
Finland	67,8 (64,8)	67,8 (64,8)	x	x	
Portugal	67,5 (60,0)	67,5 (60,0)	x	x	
Belgien	67,0 (63,0)	67,0 (63,0)			
Tyskland	67,0 (63,0)	67,0 (63,0)			x
Spanien	67,0 (63,0)	67,0 (63,0)		x	x
Frankrig	67,0 (62,0)	67,0 (62,0)		x	
Sverige ⁵	67,0 (61,0)	67,0 (61,0)		x	x
Cypern	66,5 (66,5)	66,5 (66,5)	x		
UK	66,3 (66,3)	66,3 (66,3)			
Kroatien	66,3 (61,3)	66,3 (61,4)			
Ungarn	65,0 (65,0)	65,0 (65,0)			
Letland	65,0 (63,0)	65,0 (63,0)		x	
Estland	65,0 (62,0)	65,0 (62,0)			
Malta	65,0 (61,0)	65,0 (61,0)	x		
Tjekkiet ⁶	65,0 (60,0)	65,0 (60,0)			
Litauen	65,0 (60,0)	65,0 (60,0)			x
Østrig	65,0 (60,0)	65,0 (60,0)			
Slovenien	65,0 (60,0)	65,0 (60,0)			
Luxembourg	65,0 (57,0)	65,0 (57,0)			
Bulgarien	65,0 (64,0)	64,5 (63,5)			
Rumænien	65,0 (60,0)	63,0 (58,0)			
Polen	65,0 (65,0)	60,0 (60,0)		x	
Slovakiet	64,8 (62,8)	64,8 (62,8)	x		

Anm.: Tidlig tilbagetrækningsalder (efterlønsalder) angivet i parentes. Der kan være enkelte lande, som har gennemført reformer af deres pensionssystem, siden Europa-Kommissionens foretog sin opgørelse af pensionsaldrene, ligesom opgørelserne kan være approksimeret/afrundet.

¹ "Pensionsalder knyttet til levetid" indebærer, at pensionsalderen stiger, når levetiden stiger.

² "Udbetalinger knyttet til levetid" indebærer, at ydelserne sættes ned, når levetiden stiger.

³ "Automatisk balancering" dækker overmekanismer, der sænker ydelsen og/eller hæver indbetalingerne automatisk for at opretholde holdbarheden i pensionssystemet, dvs. justeringen er knyttet til holdbarheden i pensionssystemet i stedet for direkte til levetiden.

⁴ I Danmark er levetidsindekseringen baseret på en politisk aftale, der kræver politiske beslutninger i fremtiden. Reguleringen indebærer konkret, at Folketinget hvert femte år skal vedtage stigninger i folkepensionsalderen med en varslingsperiode på 15 år i henhold til princippet for levetidsindeksering. Pensionsalderen på 68 år i 2030 er den seneste lovbestemte pensionsalder for Danmark. Den blev bestemt ved lov i 2015 i henhold til princippet for levetidsindeksering.

⁵ Sverige: Pensionsalderen er fleksibel fra 61 år uden en øvre grænse. Ydelsen vil dog være lavere ved tidlig pensionering. En ansat har ret til at blive i sit job til denne er 67 år, hvorfor Europa-Kommissionen opgør den formelle pensionsalder til 67 år.

⁶ Tjekkiet: Pensionsalderen for kvinder afhænger af antallet af børn. Den angivne pensionsalder forudsætter to børn.

Kilde: Kommissionens Aldringsrapport 2018, Institutional paper 079 (maj 2018) og bagvedliggende data.

Tabel 7

Den lovbestemte/aftalte³ pensionsalder (efterlønsalder i parentes) for samtlige EU-lande, 2040

	Mænd	Kvinder	Pensionsalder er knyttet til levetid ¹	Udbetalinger er knyttet til levetid ²	Automatisk balancering ³
Danmark ⁴	70,0 (67,0)	70,0 (67,0)	x		
Grækenland	69,6 (64,6)	69,6 (64,6)	x		
Nederlandene	69,3 (69,3)	69,3 (69,3)	x		
Italien	68,8 (65,8)	68,8 (65,8)	x	x	
Finland	68,3 (65,3)	68,3 (65,3)	x	x	
Irland	68,0 (68,0)	68,0 (68,0)			
Portugal	67,8 (60,0)	67,8 (60,0)	x	x	
Cypern	67,0 (67,0)	67,0 (67,0)	x		
Belgien	67,0 (63,0)	67,0 (63,0)			
Tyskland	67,0 (63,0)	67,0 (63,0)			x
Spanien	67,0 (63,0)	67,0 (63,0)		x	x
Frankrig	67,0 (62,0)	67,0 (62,0)		x	
Kroatien	67,0 (62,0)	67,0 (62,0)			
Sverige ⁵	67,0 (61,0)	67,0 (61,0)		x	x
UK	66,7 (66,7)	66,7 (66,7)			
Slovakiet	65,5 (63,5)	65,5 (63,5)	x		
Ungarn	65,0 (65,0)	65,0 (65,0)			
Bulgarien	65,0 (64,0)	65,0 (64,0)			
Letland	65,0 (63,0)	65,0 (63,0)		x	
Estland	65,0 (62,0)	65,0 (62,0)			
Malta	65,0 (61,0)	65,0 (61,0)	x		
Tjekkiet ⁶	65,0 (60,0)	65,0 (60,0)			
Litauen	65,0 (60,0)	65,0 (60,0)			x
Østrig	65,0 (60,0)	65,0 (60,0)			
Slovenien	65,0 (60,0)	65,0 (60,0)			
Luxembourg	65,0 (57,0)	65,0 (57,0)			
Rumænien	65,0 (60,0)	63,0 (58,0)			
Polen	65,0 (65,0)	60,0 (60,0)		x	

Anm.: Tidlig tilbagetrækningsalder (efterlønsalder) angivet i parentes. Der kan være enkelte lande, som har gennemført reformer af deres pensionssystem, siden Europa-Kommissionens foretog sin opgørelse af pensionsaldrene, ligesom opgørelserne kan være approksimeret/afrundet.

¹ "Pensionsalder knyttet til levetid" indebærer, at pensionsalderen stiger, når levetiden stiger.

² "Udbetalinger knyttet til levetid" indebærer, at ydelserne sættes ned, når levetiden stiger.

³ "Automatisk balancering" dækker overmekanismer, der sænker ydelsen og/eller hæver indbetalingerne automatisk for at opretholde holdbarheden i pensionssystemet, dvs. justeringen er knyttet til holdbarheden i pensionssystemet i stedet for direkte til levetiden.

⁴ I Danmark er levetidsindekseringen baseret på en politisk aftale, der kræver politiske beslutninger i fremtiden. Reguleringen indebærer konkret, at Folketinget hvert femte år skal vedtage stigninger i folkepensionsalderen med en varslingsperiode på 15 år i henhold til princippet for levetidsindeksering. Pensionsalderen på 68 år i 2030 er den seneste lovbestemte pensionsalder for Danmark. Den blev bestemt ved lov i 2015 i henhold til princippet for levetidsindeksering.

⁵ Sverige: Pensionsalderen er fleksibel fra 61 år uden en øvre grænse. Ydelsen vil dog være lavere ved tidlig pensionering. En ansat har ret til at blive i sit job til denne er 67 år, hvorfor Europa-Kommissionen opgør den formelle pensionsalder til 67 år.

⁶ Tjekkiet: Pensionsalderen for kvinder afhænger af antallet af børn. Den angivne pensionsalder forudsætter to børn.

Kilde: Kommissionens Aldringsrapport 2018, Institutional paper 079 (maj 2018) og bagvedliggende data.